

Tampereen eOppimisen klusteri:

eOppimisen ajankohtaistiedote 19.6.2013

Ajankohtaisia aiheita:

- **Julkaisu: Laitteiden ja ohjelmistojen käyttö suomalaisissa kouluissa vuonna 2012**
- **Syksyn seminaareja ja tapahtumia**
  - o Campus-seminaari, 4.9.2013 Helsinki
  - o Vaikuta ja vaikutu – osaamisen vuosihuolto, 24.9.2013 Helsinki
  - o ARea 13 -seminaari 1.10.2013 Tampere
  - o Opi ja kasva -konferenssi, 7.- 8.10.2013 Helsinki
  - o Opetuksen uusia tuulia, 10.10.2013 Tampere
  - o Verkkoja kokemassa -seminaari 10. – 11.10.2013 Turku
  - o Korkeakoulujen valtakunnalliset IT2013-päivät, 5.–6.11.2013 Tampere
  - o Konfabulaari 2013, 23.10.2013 Helsinki
  - o Digital Competence and Learning -konferenssi, 7.-8.11.2013, Hämeenlinna
  - o Academic Mindtrek, 1.-4.10 2013 Tampere
- **Avustuksia valtakunnallisille mediakasvatushankkeille**
- **Väitös: Juho Norrena: Opettaja tulevaisuuden taitojen edistäjänä: Jos haluat opettaa noita taitoja, sinun on ensin hallittava ne itse**
- **Väitös: Jani Merikivi: Virtuaalimaailmat ovat vielä täällä - tarkennettu menettelytapa**
- **Julkaisu: Lauri Pirkkalainen & Petri Lounaskorpi (toim.): Löytöretkillä toisessa maailmassa**
- **SomeTime 2013 –tapahtuman tallenne julkaistu**
- **Metropolian mikrokirjat**
- **Suomalaiset verkossa 2013 –tutkimus ja aineisto julkaistu**
- **Pelialan opinnäytepalkinto kasvatustieteilijälle**

PAIKALLISET AIHEET

***Julkaisu: Laitteiden ja ohjelmistojen käyttö suomalaisissa kouluissa vuonna 2012**

Opetusteknologisen ekosysteemin kartoitin Opeka on ollut käytössä vuoden 2012 keväästä alkaen. Opeka-palvelu on työkalu opettajille, kouluille ja kunnille arvioida opetusteknologian käyttöä kätevästi. Opekan tieto on hyödyllistä sekä paikallisesti sekä valtakunnallisesti. Raportin tarkoituksena kuvata, minkälaisia laitteita ja ohjelmia suomalaiset opettajat käyttivät vuonna 2012 suomalaisissa kouluissa.

Analyysi perustuu Opekan vastanneista valikoituun joukkoon, joka koostuu opettajista. Analysoitujen vastausten lukumäärä on 2061 (n=2061). Tässä raportissa esitellään järjestelmään 8.5. - 10.12.2012 kerättyä tietoa.

Linkki raporttiin: <http://tampub.uta.fi/handle/10024/68061>

Lähde: OTE-hanke

VALTAKUNNALLISET AIHEET

***Syksyn seminaareja ja tapahtumia:**

* Campus-seminaari, 4.9.2013 Helsinki

Savoy-teatterissa järjestettävään maksuttomaan Campus-seminaariin voit ilmoittautua vain, jos olet opettaja.

Tarkemmat tiedot: <http://www.campusseminar.com>

* Vaikuta ja vaikutu – osaamisen vuosihuolto, 24.9.2013 Helsinki

Vaikuta ja vaikutu on vuosittain toistuva TIEKEN Osaamispalveluiden seminaari, jossa paneudutaan jälleen ajankohtaisiin tieto- ja viestintätekniikan osaamiseen, oppimiseen ja opettamiseen liittyviin aihealueisiin.

Ohjelma ja ilmoittautuminen: <http://www.tieke.fi/display/VaikutaVaikutu/Vaikuta+ja+vaikutu>

* ARea 13 -seminaari 1.10.2013 Tampere

ARea 13 -seminaari päivä koostuu useista asiantuntijaluennoista sekä iltapäivällä esillä olevista demopisteistä, joissa osallistujilla on mahdollisuus kokeilla ja tutustua tarkemmin erilaisiin lisätyn todellisuuden sovelluksiin.

Lisätietoa: <http://www.uta.fi/sis/area13/index.html>

* Opi ja kasva -konferenssi, 7.- 8.10.2013 Helsinki

Opi ja kasva -konferenssissa on monipuolista ohjelmaa peruskoulujen opetus- ja oppilashuoltohenkilöstölle, koulujen johdolle sekä kaikille oppimisesta sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnista kiinnostuneille alan ammattilaisille.

Ohjelma: <http://www.opijakasva.fi/>

* Opetuksen uusia tuulia, 10.10.2013 Tampere

Tampereen eOppimisen klusterin ja OTE –hankkeen yhdessä järjestämä Opetuksen uusia tuulia –tapahtuma kokoaa Tampereen yliopistolle uusimmat laitteet ja tietoisku ja luentoja opetusteknologian alalta. Päivän aikana pääset katsomaan ja kokeilemaan uusimpia opetuksen välineitä ja tutustumaan ajankohtaiseen kehitystyöhön sekä kuulemaan tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön ideoita.

Tarkempi ohjelma julkaistaan syksyllä: <http://opetusteknologia.info/opetuksen-uusia-tuulia>

*Verkkoja kokemassa -seminaari 10. – 11.10.2013 Turku

Valtakunnallinen Verkkoja kokemassa -seminaari kokoaa yhteen opettajia, opetuksen kehittäjiä ja muita asiantuntijoita. Esillä on pedagogisia ratkaisuja, työvälineitä ja näihin liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä.

Ohjelma: <http://www.verkkojakokemassa.fi/>

* Korkeakoulujen valtakunnalliset IT2013-päivät, 5.–6.11.2013 Tampere

Korkeakoulujen valtakunnallisten IT-päivien tarkoitus on edistää korkeakoulujen tietoteknisiä ja tietohallinnollisia valmiuksia sekä tuoda esiin tulevaisuuden haasteita ja niiden ratkaisuja. Samalla IT-päivät tukevat korkeakoulujen keskinäistä sekä korkeakoulujen ja yritysten välistä tiedonvaihtoa ja yhteistyön kehittämistä.

Ohjelma ja ilmoittautuminen: <http://it2013.fi/index.php>

* Konfabulaari 2013, 23.10.2013 Helsinki

Konfabulaari on Helsingin yliopistossa järjestettävä avoin ja vapaamuotoinen tapahtuma tai ns. epäkonferenssi, jonka teemana on netti ja sosiaalinen media yliopistoissa, nyt ja tulevaisuudessa.

Konfabulaarin ohjelma koostuu osallistujien ilmoittamista fabuista ja paikan päällä organisoituvista open space -sessioista:
<https://wiki.helsinki.fi/display/Konfabulaari/Konfabulaari+2013>

* Digital Competence and Learning -konferenssi, 7.-8.11.2013, Hämeenlinna

Digital Competence and Learning – DCL -konferenssista saat mukaasi kuumimmat vinkit, joiden avulla valjastat verkostosi osaamisen, kehitysideoiden ja rahoituksen lähteeksi.

Ohjelma: <http://www.eoppimiskeskus.fi/dcl>

* Academic Mindtrek, 1.-4.10 2013 Tampere

Vuodesta 1997 lähtien vuosittain järjestetty kansainvälinen digitaalisen median konferenssissa tutustutaan alan uusiin bisnesilmiöihin ja tulevaisuuden trendeihin.

Lisätiedot: <http://www.mindtrek.org/2013/>

***Avustuksia valtakunnallisille mediakasvatushankkeille**

Kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäki on myöntänyt 460 000 euroa 10 valtakunnalliselle mediakasvatushankkeelle. Avustuksilla tuetaan mediakasvatusta koskevaa koulutus- ja tiedotustoimintaa sekä oppimateriaalin ja verkkopalveluiden kehittämistä ja levittämistä. Valtion vuoden 2013 talousarvion mukaan kulttuuripolitiikassa edistetään medialukutaitoa ja media- ja elokuvakasvatusta. Määräraha on kohdennettu erityisesti alle 12-vuotiaiden lasten mediakasvatukseen valtakunnalliseen kehittämiseen. Avustukset myönnetään veikkausvoittovaroista.

Tänä vuonna on edelleen haettavana avustuksia mediakasvatukseen kehittämiseen varhaiskasvatuksessa, media-alalla, museoalalla sekä mediakasvatukseen tietopohjan vahvistamiseen. Hakuaika päättyy elokuun lopussa.

Lista myönnettyistä avustuksista:

<http://www.minedu.fi/OPM/Verkkouutiset/2013/06/mediakasvatus.html>

Lähde: OKM

*Väitös: Juho Norrena: Opettaja tulevaisuuden taitojen edistäjänä: Jos haluat opettaa noita taitoja, sinun on ensin hallittava ne itse

FM Juho Norrenan tietotekniikan väitöskirjan ”Opettaja tulevaisuuden taitojen edistäjänä: Jos haluat opettaa noita taitoja, sinun on ensin hallittava ne itse” tarkastettiin 19.6.2013 Jyväskylän yliopistossa.

Juho Norrenan väitöskirjan mukaan opettajan roolin, koulun rakenteiden sekä koulua koskevien asenteiden on muututtava, jotta nykykoulu voisi valmistaa oppilaitaan tulevaisuudessa tarvittavaan osaamiseen. Juho Norrena perehtyi tutkimuksessaan kolmeen suomalaiskouluun, joissa on tehty määrätietoista kehittämistyötä tulevaisuuden taitojen edistämiseksi. Kolmen koulun onnistumiset ja haasteet johdattelevat koulun arkitodellisuuteen, jossa kouluperinne ja muutospaine ovat jatkuvasti läsnä.

Tärkeimmät tutkimuskouluissa kohdatut onnistumiset ja haasteet liittyivät opettajien yhteistoimintaan. Tutkimuksessa käy ilmi, etteivät opettajat kykene opettamaan oppilaita yhteistoiminnallisuuteen, jos he eivät itse pysty samaan. Tutkittujen koulujen kehittäminen riippui koulujen yksittäisistä kehittäjistä tai pienistä kehittäjäryhmistä, joita kutsutaan muutosagenteiksi. Opettajan työn yksinäisen luonteen vuoksi myös koulujen kehittäjäpersoonat jäävät työssään helposti yksin.

– Avainasemassa koulun kehittymisen kannalta on, kuinka koulu yhteisönä pystyy tukemaan niin sanottuja muutosagenttejaan. Tietoa on pystyttävä jakamaan koulun sisällä, mutta yhtä tärkeää on pitää koulun ovet avoimena paikallisyhteisölle, esimerkiksi oppilaiden vanhemmille tai paikallisille yrityksille, Norrena kuvailee.

Opettajat eivät voi kantaa vastuuta muutoksesta yksin. Myöskään kaikkien opettajien ei tarvitse olla muutosagentteja. Kouluyhteisön on tiedostettava haaste ja mietittävä, kuinka opetukseen liittyvää tiedon jakamista voitaisiin lisätä ja opettajia voitaisiin tukea.

– Jokaisessa koulussa on omanlaisensa toimintakulttuuri, jonka on oltava muutoksen perusta. Osa kouluista on onnistunut roolittamaan työyhteisönsä tulevaisuuden taitojen edistämisen kannalta suotuisaksi. Kuitenkin esimerkiksi yhdessä tutkimuksen koulussa on epäonnistuttu tässä täysin. Voidaan sanoa, että taitava rehtori on onnistumisen edellytys, Norrena täsmentää.

Teos on julkaistu sarjassa Jyväskylä Studies in Computing numerona 169, 203 s., Jyväskylä 2013. Jyväskylän yliopiston kirjaston julkaisuyksiköstä, myynti@library.jyu.fi.

Lähde: JYU

***Väitös: Jani Merikivi: Virtuaalimaailmat ovat vielä täällä - tarkennettu menettelytapa**

Jani Merikiven tietojärjestelmätieteen alan väitöskirja "Still believing in virtual worlds: A decomposed approach" (Virtuaalimaailmat ovat vielä täällä - tarkennettu menettelytapa) tarkastetaan 28.6. Turun yliopiston kauppakorkeakoulussa.

Virtuaalimaailmojen toistuvaa käyttöä tutkivan väitöstutkimuksen mukaan nuoret käyttävät virtuaalimaailmoja ensisijaisesti viihteen vuoksi. Vaikka nykyisissä virtuaalimaailmoissa käyttäjät voivat muun muassa opiskella, tehdä virtuaaliostoksia ja keskustella, nuoret arvostavat edelleen viihdettä. Väitöksen keskeisin anti on havainto, etteivät nuoret

käyttäjät koe sosiaalista kanssakäymistä korostavia virtuaalimaailmoja erityisen yhteisöllisiksi.

Virtuaalimaailmoissa käyttäjien tulisi kokea, että heidän ympärillään olevien muiden käyttäjien inhimillisuus todella välittyy. Virtuaalimaailmoille ominainen moniulotteinen ympäristö ja siihen upotetut avatareiksi kutsutut käyttäjähahmot eivät näytä yksin takaavan yhteisöllisyyttä.

Merikiven väitös haastaa vakiintuneita uskomuksia nuorten suhtautumisesta informaatioteknologiaan. On usein esitetty, että 1980-luvun jälkeen syntyneille lapsille ja nuorille, niin sanotuille diginatiiveille, median käyttö on luontaista. Merikivi kuitenkin huomauttaa, että myös nuoret toivovat informaatioteknologialta mutkatonta käytettävyyttä.

Virtuaalimaailmoissa käyttökokemukseen vaikuttaa vakiintuneiden teknisten ominaisuuksien lisäksi myös käyttäjien keskinäiset, joskus yllätykselliset vuorovaikutussuhteet. Näistä syistä Merikivi pitääkin ajatusta diginatiiveista harhaanjohtavana ja toivoo keskustelun keskittyvän enemmän informaatioteknologian käytön sosiaalisiin kuin teknisiin piirteisiin.

Väitös on yksi alan laajamittaisimmista tutkimuksista ja tarkastelee noin 3 000 suomalaisen vastaajan käyttökokemuksia. Kaikkiaan Merikiven tutkimusaineisto käsittää yli 31 000 Habbo Hotelin käyttäjää ympäri maailman.

Väitös on julkaistu myös Turun yliopiston sähköisessä julkaisuarkistossa: <https://www.doria.fi/handle/10024/90941>

Lue koko tiedote:

<http://www.utu.fi/fi/Ajankohtaista/mediatiedotteet/vaitostiedotteet/Sivut/virtuaalimaailmat-viihdyttavat-ilman-yhteisollisyytta.aspx>

Lähde: TY

***Julkaisu: Lauri Pirkkalainen & Petri Lounaskorpi (toim.): Löytöretkillä toisessa maailmassa**

Löytöretkillä toisessa maailmassa -julkaisuun on kerätty OVI –koordinaatiohankkeen kehittämishankkeitten kokemuksia oppimispelien ja virtuaalimaailmojen käytöstä opetuksessa. Julkaisussa on sekä tutkimuksellisia osioita että konkreetteja tarinoita sähköisten välineiden opetuskäytöstä ja hyvistä käytänteistä.

Julkaisu on toteutettu Mobie Zine –julkaisujärjestelmällä kaikille alustoille:

<http://tinyurl.com/qhg4s4y>

***SomeTime 2013 -tallenne julkaistu**

SomeTime on avoin, yhteisöllisesti, itseorganisoituvasti ja talkoohengellä järjestettävä tapahtuma, jonka suunnitteluun ja toteuttamiseen voivat kaikki halukkaat tulla mukaan. SoMeTime kokoaa suomalaiset sosiaalisen median aktiivikäyttäjät ja vaikuttajat verkostoitumaan ja ideoimaan sosiaalisen median käyttötapoja. SomeTime 2013 järjestettiin 18.5.2013 Aalto Design Factoryn tiloissa. Koko päälähetys tallennettiin ja tallenne on julkaistu osoitteeseen: <http://bambuser.com/channel/sometimefi>

Esiintyjien materiaalit: <http://sometime.fi/ohjelma-2013/materiaalit/>

Tapahtuman sivut: <http://sometime.fi/>

***Metropolian mikrokirjat**

Metropolian kulttuurin ja luovan alan julkaisemat mikrokirjat ovat mikroartikkeleista koottuja kokonaisuuksia. Lyhyissä mikroartikkeleissa kirjoittavat kiteyttävät ajatuksensa meneillään olevasta kehitystyöstä tai aloittavat keskustelun uudesta aiheesta.

Ladattavissa mm. seuraavat teokset:

- *Ilse Skog (toim.): Oivaltavat oppimisympäristöt. 2013.* Kokemuksia erilaisisten oppimisympäristöjen kehittämisestä ja oppimiseen liittyvistä kokeiluista Metropolissa.
- *Tuomas Korkalainen (toim.): Somepentujen käsikirja – rekrytointi- ja selviytymisvinkkejä sosiaalisen median sokkeloihin. 2013.* Käytännön kokemuksia sosiaalisen median käytöstä rekrytinnissa ja verkkoläsnäolon rakentamisesta.
- *Juhana Kokkonen (toim.): Tiloissa ja pilvessä – kokemuksia uusien oppimisympäristöjen kehittelystä. 2012.* Käytännön kokemuksia pedagogisesta kehittämisestä ja opetusympäristöjen ja toimintamallien muuttamisesta.

Lue lisää: <https://wiki.metropolia.fi/display/mikrokirjat/Mikrokirjat>

***Suomalaiset verkossa 2013 –tutkimus ja aineisto julkaistu**

Ylen ja 15/30 Researchin Suomalaiset verkossa -tutkimus julkaistiin 18.6. Tutkimus kuvaa nettiä käyttävien suomalaisten verkkokäyttäytymistä. Tutkimukseen vastasi yhteensä 1092 henkilöä iältään 15-74 vuotta. Suomalaiset verkossa -tutkimus toteutettiin ensimmäisen

kerran vuonna 2010. Tutkimuksen kvantitatiivinen aineisto avataan tutkijoiden vapaaseen käyttöön.

Tallenne lähetyksestä on katsottavissa yle areenassa: <http://areena.yle.fi/tv/1951640>

15/30 Research -tutkimusyhtiön toimitusjohtajan Markus Keräsen esitys tilaisuudessa:

<http://www.slideshare.net/ylefi/suomalaiset-verkoss-2013-esitys-yleisradion-isossa-pajassa-1862013-klo-13>

***Pelialan opinnäytepalkinto kasvatustieteilijälle**

Pelialan ensimmäisen opinnäytepalkinnon on voittanut Turun yliopistosta kasvatustieteen maisteriksi valmistunut Gabriela Rodríguez. Palkinnon jakavat yhteistyössä pelitutkijoiden verkosto DiGRA Finland sekä suomalaisen pelialan kattojärjestö Neogames.

Rodríguezin pro gradu –työ Learning in Digital Games: A Case Study of a World of Warcraft Guild käsittelee pelaajien sattumanvaraista oppimista verkkomoninpeleissä. Tutkimus osoittaa, että World of Warcraft –killan jäsenet kokevat oppivansa monipuolisesti erilaisia asioita osana peliä, vaikkei oppimisen tarkkojen kohteiden kuvaaminen olekaan aina yksinkertaista. Lisäksi näyttää siltä, että pelaajien ikä ja rooli killassa vaikuttavan oppimisen hahmottamiseen siten, että vanhemmat ja killan johtotehtävissä olevat pelaajat kokevat oppivansa muita enemmän.

Kasvatustieteellisesti suuntautuneessa pelitutkimuksessa on perinteisesti keskitytty hyötypelien (serious games) ja peli-perustaisen oppimisen (game-based learning) tutkimukseen. Rodríguez tarkastelee näiden sijaan informaalisen ja sattumanvaraisen oppimisen roolia pelaajaryhmän toiminnassa. Samalla hän testaa kriittisesti aiemmissä tutkimuksissa esitettyjä väitteitä pelaajien oppimisprosessista ja –tuloksista. Kilpailuraati kiittää lausunnossaan Rodríguezin ennakkoluulotonta lähestymistapaa ja kykyä tuoda tuoreita näkökulmia pelitutkimuksen parissa paljon käsiteltyyn aiheeseen.

Lähde: Digra Finland

Tampereen eOppimisen klusterin seuraava uutiskirje ilmestyy elokuussa.

Aurinkoista kesää kaikille!

Suvi Junes

Tampereen eOppimisen klusteri, <http://www.eoppiminen.uta.fi>
eoppimisen.klusteri@uta.fi, p. 040 190 1711